

Мачача Т. С.
кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник,
старший науковий співробітник відділу технологічної освіти
Інститут педагогіки
Національної академії педагогічних наук України
м. Київ, Україна

ПРОЄКТНО-ТЕХНОЛОГІЧНА ПЕДАГОГІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ВИРОБНИЧОЇ КУЛЬТУРИ

Процес формування змісту профільного навчання технологій зумовлений особливостями проєктно-технологічної культури організації сучасного виробництва, яка має творчий, процесуальний характер, а не поопераційний, як це було в технократичну індустріальну епоху.

Відповідно до культурологічного підходу зміст технологічної освіти трактується як педагогічна модель соціального досвіду людства, який є тотожним за структурою, а не за обсягом, людській культурі, взятій в аспекті культури організації виробництва, в її структурній повноті [2, с. 131].

Проєктно-технологічний тип організаційної культури виявляє нагальні проблеми конкретного життєвого середовища, що спрямовують волю учнів на творення істинних духовних і матеріальних цінностей, розширення етичних меж конкретної школи, а відтак й українського суспільства в цілому.

Вчити у сучасному дидактичному вимірі – це значить не передавати знання, формувати розум, що зберігає «інформацію», а – створювати умови для активного пошукувача знань, готового і здатного до прийняття відповідальних рішень, розв’язання реальних життєвих проблем, а не якихось відчужених або віртуальних.

У контексті проблеми дослідження *проєктно-технологічна культура* трактується як спосіб реалізації творчого потенціалу кожного учня, спрямованого на вмотивоване перетворення навколишньої дійсності, що характеризується єдністю процесів предметності, тобто набуття суб’єктного освітнього досвіду під час створення особистісно і соціально значущих продуктів та розпредметнення, тобто присвоєння культурно-історичного, соціального досвіду людства на основі оволодіння способами й операціями проєктування, технології, рефлексії [1].

Культурними формами організації сучасного виробництва, інноваційних процесів у світі є *проєктування* як процес створення образу майбутнього продукту та визначення способів його реалізації, *технологія реалізації* як сукупність способів і засобів перетворення матеріалів в очікуваний продукт за

наперед визначеною послідовністю та задля інтересів людини і *рефлексія* як осмислення, постійний аналіз, оцінювання і самооцінювання цілей, завдань, змісту та результатів проєктно-технологічної діяльності [3].

Зазначені культурні форми організації сучасного виробництва, інноваційних процесів у світі є основою змісту й процесу проєктно-технологічної педагогічної технології профільного навчання.

Оскільки процес будь-якої педагогічної технології реалізовується через алгоритм певної діяльності, то фундаментальним об'єктом змісту технологічної освіти є *проєктно-технологічна діяльність* як універсальна, що інтегрує всі види сучасної діяльності людини: від появи творчого задуму до реалізації готового продукту та поєднує в собі чотири основні елементи культурологічного змісту:

- досвід пізнавальної діяльності – у формі інтегративної системи знань про основи виробництва, природу, суспільство, культуру, способи діяльності, що формує цілісне сприйняття навколишнього світу;
- досвід репродуктивної діяльності – у формі відтворення визначених технологій, які передбачають застосування способів оброблення різних матеріалів з використанням відповідних засобів праці, умінь діяти за зразком;
- досвід творчої діяльності – у формі здатності приймати нестандартні рішення в проблемних ситуаціях;
- досвід емоційно-ціннісних ставлень – у формі особистісно й соціально значущих орієнтацій, цінностей, мотивацій.

Отже, педагогічна технологія проєктно-технологічного профільного навчання ґрунтується на алгоритмі проєктно-технологічної діяльності як завершеного циклу навчального проєкту, спрямованої на вмотивоване одержання очікуваного результату у визначеній часовій послідовності, освітніми продуктами якої є поетапно створений особистісно й соціально значущий виріб, змістове наповнення матеріалів особистого портфолію та індивідуальний рівень сформованості проєктно-технологічної культури учнів.

Педагогічна технологія проєктно-технологічного профільного навчання як засіб формування виробничої культури в особливому способі організації навчальної діяльності ґрунтується на основі перетворення і вдосконалення соціокультурного середовища школи, ефективної взаємодії з іншими, створює умови для реалізації особистісно та соціально значущого задуму кожного учня, в основі якого лежить індивідуальна, національна і соціокультурна система цінностей, забезпечує можливість розкрити власні інтереси, здібності, можливості, а значить адекватно визначитися стосовно професійного майбутнього, адаптуватися до швидких змін у суспільстві та бути готовими до прийняття відповідальних рішень у невизначених ситуаціях.

ЛІТЕРАТУРА

1. Мачача Т.С. Проблема формування сутності поняття «проектно-технологічна культура». *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені Драгоманова. Сер. № 13: Проблеми трудової і професійної підготовки.* – Вип. 6: зб. наук. пр. – Київ. : НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2010. С. 120–125. URL : <http://lib.iitta.gov.ua/715172/>.
2. Machacha Tetyana. Cultural and creative potential of technological education content of the secondary school pupils. *Intercultural Communication.* 2016. Vol. 1/1. P. 122–135.
3. Новиков А.М. Образовательный проект (методология образовательной деятельности) / Новиков А.М., Новиков Д.А. М.: «Эгвес», 2004. 120 с.

Нечитайло Л. Г., Карабцова В. Т.

викладачі

Балаклійська філія КЗ

«Харківська гуманітарно-педагогічна академія»

Харківської обласної ради

м. Балаклія, Харківська область, Україна

ОСВІТНІ ТРЕНДИ, ЯКІ РОБЛЯТЬ ОСВІТУ ДОСТУПНОЮ

У сучасному світі безліч різноманітних трендів. На нашу думку, одним із загальноосвітніх трендів є вміння перейматися екологічними проблемами, серед яких – це забруднення довкілля, недостатня кількість прісної води, втрата природного середовища, здоров'я у людей та глобальна популяція. І ми, сучасні педагоги, маємо дати знання, вміння та навички сучасному цифровому поколінню, щоб вони змогли вирішити ці виклики.

Які освітні тренди стануть в нагоді педагогам? У світовій практиці навчання виокремились такі тенденції щодо останніх освітніх трендів, озвучених журналом FORBS: 1) дистанційна освіта в якості лідера навчальних технологій за рахунок зростання кількості відеокурсів на Your Tube та iTunes, а також електронних навчальних матеріалів; 2) персоналізація навчання – з акцентом на індивідуальних психологічних характеристиках особистості, що сприяє підвищенню її мотивації до навчання, розвитку інтелекту, творчості та креативності; 3) гейміфікація освіти, що сприяє впровадженню ігрових технологій в неігрові ситуації; 4) інтерактивні підручники, що мають докорінно змінити «традиційні» подання та інтерпретацію навчального матеріалу; 5) навчання через відеоігри як унікальна можливість надати знання про реальний світ через інтерактивне занурення у світ віртуальний [1].